

NATURA CRIMINALISTICII

Constantin RUSNAC,
doctor în drept, conferențiar universitar

Nicolai LEVANDOVSKI,
doctor în drept

Obiectul, sarcinile, funcțiile și izvoarele criminalisticii determină sferă de aplicabilitate a cunoștințelor în domeniu și, în același timp, identifică coraportul cu alte științe implicate în procesul de constatare a infracțiunii și stabilirii făptuitorului.

Lucrarea științifică de față reprezintă o analiză istorică a procesului de dezvoltare a criminalisticii, fiind menționate caracteristicile ce favorizează plasarea acesteia în rândul științelor fundamentale, astfel încât criminalistica să fie păstrată printre principalele științe juridice supuse studiului obligatoriu în instituțiile de învățământ cu profil juridic, eliminându-se în acest sens elementele care diminuează rolul ei în activitatea de aplicare a legii și o slăbesc nejustificat.

Cuvinte-cheie: criminalistică, știință specială juridică, natură juridică, infracțiune, ramură de drept, făptuitor.

Introducere. Foarte importantă și extrem de discutabilă, în determinarea naturii științei criminalistice, este problema atribuirii criminalisticii la una din științele particulare.

Criminalistica include cunoștințe științifice din domeniul filosofic, metodologic, organizațional, juridic, natural, tehnic și de altă natură. Teoria sa generală și unele dintre problemele cercetate sunt de natură științifică. Tehnica criminalistică conține un sistem de prevederi și principii pentru aplicarea și dezvoltarea mijloacelor și metodelor tehnice destinate depistării, cercetării și prevenirii infracțiunilor, precum și soluționării corecte a cauzelor în instanță. Tacticile și metodele criminalistice de investigare a infracțiunilor includ și diverse cunoștințe științifice naturale, sociale și tehnice. Prin urmare, din punct de vedere al conținutului criminalisticii, ea cu-

THE NATURE OF FORENSICS

Constantin RUSNAC,
PhD, associate professor

Nicolai LEVANDOVSKI,
PhD

The object, tasks, functions, sources of forensics determine the domain of applicability of forensic knowledge, and at the same time, identify the correlation with other sciences involved in the process of ascertaining the crime and establishing the perpetrator.

The scientific work represents a historical analysis of the development process of forensics, the characteristics favoring its placement among the fundamental sciences are mentioned, so that forensics is kept among the main legal sciences subject to compulsory study in educational institutions with a legal profile, eliminating in this means the elements that diminish the role of forensics in the law enforcement activity and weaken it unjustifiably.

Keywords: forensics, special legal science, legal nature, crime, branch of law, perpetrator.

Introduction. The issue of attributing forensic science to one of the particular sciences in determining the nature of forensic science is very important and highly contestable.

Forensics includes scientific knowledge from the philosophical, methodological, organizational, legal, natural, technical and other fields. Its general theory and some of the researched problems are scientific in nature. Forensic technique contains a system of provisions and principles for the application and development of technical means and methods intended for the detection, investigation and prevention of crimes, as well as the correct resolution of cases in court. Forensic tactics and methods of crime investigation also include different natural, social and technical scientific knowledge. Therefore, from the point of view of the content of forensics, it encompasses di-

prinde diverse cunoștințe și, astfel, nu poate fi atribuită, cu ușurință niciunui grup de științe. Ca și alte științe, criminalistica se dezvoltă la intersecția științelor naturale, sociale și tehnice și, prin urmare, este o ramură integrală complexă a cunoașterii științifice.

Scopul articolului constă în determinarea naturii criminalisticii, astfel încât atribuțiile funcționale ale acestei științe să fie apreciate, în funcție de aportul adus la constatarea și cercetarea faptelor ilegale.

Metode și materiale aplicate. Pentru realizarea scopului propus, ținând cont de specificul și caracterul complex al temei investigate, în lucrarea dată de cercetare au fost folosite metodele istorică, logică, sistematică și de comparare. Cercetările întreprinse se bazează pe studierea doctrinei.

Rezultate obținute și discuții. Abordarea filosofică a avansării în studiu necesită referire constantă la trecut: doar privind înapoi putem merge înainte.

Inițial, au existat două puncte de vedere asupra naturii criminalisticii: ca știință natural-tehnică și ca știință juridică.

H. Gross, recunoscut oficial ca părinte al criminalisticii, a subliniat că „știința criminalistică trebuie să meargă pe propriul său drum și, după natura sa, această cale este știința naturii” [16].

Profesorul Rudolf Archibald Reiss a vorbit despre știința criminalistică că aplică cunoștințele tehnice și metodele științelor naturii la investigarea infracțiunilor.

Un alt pionier al criminalisticii, Edmond Locard, a mers chiar mai departe decât Gross și Reiss pe calea negării naturii juridice a acestei științe, afirmând în prefața lucrării sale în șapte volume „*Traité de criminalistique*” următoarele: „Înțeleg perfect că nicio ramură a cunoașterii umane nu poate — și cu atât mai puțin astăzi decât înainte — să se disocieze de ramurile învecinate. Toate sferele de activitate ale minții umane intră în contact și la unele puncte se unesc.... Dar în afara lor rămâne un domeniu special de cunoaștere, pe care mi-am propus să-l numesc tehnica polițienească. Spun „tehnică” și insist pe acest cuvânt. Într-adevăr, o astfel de ramură a cunoașterii este, strict vorbind, o artă, și nu o știință, întrucât conținutul ei este format din metode (împrumutate din biologie,

verse knowledge and thus cannot be easily attributed to any group of sciences. Like other sciences, forensics develops at the intersection of natural, social and technical sciences and is therefore a complex integral branch of scientific knowledge.

The purpose of the article is to determine the nature of forensics, so that the functional attributions of this science should be appreciated, depending on the contribution brought to the establishment and investigation of illegal facts.

Applied methods and materials. In order to achieve the proposed goal, taking into account the specificity and complex nature of the investigated theme, the historical, logical, systematic and comparative methods were used as research methods. The researches undertaken are based on the study of doctrine.

Results obtained and discussions. The philosophical approach to progress in the study of something requires constant reference to the past: only looking back, we can move forward.

Originally, there were two views on the nature of forensics: as a natural-technical science and as a legal science.

Gross H., officially recognized as the father of forensics, pointed out that “forensic science must follow its own way, and by its nature this way covers natural science” [16].

Professor Rudolph Archibald Reiss spoke about forensic science as applying the technical knowledge and methods of the natural sciences to the investigation of crimes.

Another pioneer of forensics, Edmond Locard, went even further than Gross and Reiss in denying the legal nature of this science, stating in the preface to his seven-volume “*Traite de criminalistique*” the following: “I fully understand that no branch of human knowledge can -much less today than before - dissociate itself from its neighboring branches. All spheres of activity of the human mind come into contact and at some points even unite.... Nevertheless, outside of them there remains a special field of knowledge, which I proposed to call police technique. I say “technique” and emphasize that word. Indeed, such a branch of knowledge is, strictly speaking, an art, and not a science, since its content consists of methods (bor-

fizică, chimie, matematică), și nu legi...” [20, p.13]. Desigur, aici E. Locard greșește definind criminalistica, pe care o numește fără succes tehnică polițienească, nu ca știință, ci ca artă.

Cu toate acestea, trebuie remarcat faptul că, în același timp, o dată cu dezvoltarea criminalistici ca disciplină specială juridică, în unele din țările Europei de Vest (Franța, Elveția) și în Statele Unite este implementată știința privind utilizarea mijloacelor și metodelor științelor naturale la cercetarea crimelor, care a fost denumită „poliția științifică” – **„Police scientifique”**. Sintagmă „poliția științifică și tehnică” este folosită, până în prezent, pentru a determina subdiviziunile poliției naționale franceze care se preocupă de cercetarea locului faptei și examinarea urmelor [7].

Poliția științifică este serviciul responsabil de colectarea și cercetarea prin intermediul mijloacelor tehnico-științifice a indicilor lăsați la locul faptei [6].

În același timp, vom găsi afirmații conform cărora criminalistica este prin natura sa o știință juridică, referindu-se la disciplinele de drept penal. Astfel, cunoscutul avocat rus Piotr Porohovșikov a scris: „Nemulțumirea cu privire la activitatea poliției judiciare, nu numai în țara noastră, ci, până de curând, și în Occident, precum și o dezvoltare semnificativă a criminalității și, de altfel, nu doar în sens cantitativ, ci și în raport cu perfecționarea tot mai mare a metodelor de comitere a infracțiunilor, ne-a determinat să căutăm pe lângă îmbunătățirea componenței și creșterea numărului de personal și alte modalități de constatare a infracțiunilor și stabilire a făptuitorului.

În locul cercetărilor imperfecte din punct de vedere tehnic și mărturiilor nesigure au început să fie aplicate metodele științelor biologice și fizice. Aceste metode, cu rezultatele pe care le-au obținut deja, au format subiectul unei noi ramuri a științei penale – criminalistica” [22, p.370].

În anii 20-40 ai secolului trecut, unii criminaliști au împărtășit opinia specialiștilor occidentali privitor la faptul că criminalistica este o știință naturală și tehnică. Așadar, I. Yakimov scria: „Criminalistica este de natură strict practică, iar caracterul ei aplicativ are drept scop oferirea asistenței științifice practice judiciare, folosindu-se în acest scop de

rowed from biology, physics, chemistry, mathematics), and not laws...” [20, p.13]. Of course, here E. Locard is wrong by defining forensics, which he unsuccessfully calls a police technique, not as a science, but as an art.

However, it should be noted that, at the same time, along with the development of forensics as a special legal discipline, in some of the countries of Western Europe (France, Switzerland) and the United States, the science of using the means and methods of natural sciences is being implemented in crime investigation, which was called the “scientific police” – **“Police scientifique”**. The phrase “scientific and technical police” is used, until now, to determine the subdivisions of the French national police that deal with the investigation of the scene of the crime and the examination of traces [7].

Scientific police – the service responsible for the collection and research by means of technical and scientific means of the clues left at the scene of the crime [6].

However, at the same time, we will find statements according to which forensics is by nature a legal science, referring to the disciplines of criminal law. Thus, the well-known Russian lawyer Piotr Porohovshikov wrote: “Dissatisfaction with the activity of the judicial police, not only in our country, but, until recently, in the West, as well as a significant development of crime, and moreover, not only in a quantitative sense, but also in relation to the increasing refinement of the methods of committing crimes, led us to seek, in addition to improving the composition and increasing the number of personnel, other ways of detecting crimes and establishing the perpetrator.

Instead of technically imperfect research and unreliable testimony, the methods of the biological and physical sciences began to be applied. These methods, with the results they have already achieved, formed the subject of a new branch of criminal science – “criminology” [22, p.370].

During the 20s-40s of the last century, some criminologists shared the opinion of Western criminologists regarding the fact that forensics is a natural and technical science. So, Yakimov I. wrote: “Forensics is of a strictly practical nature, its applicative nature aims to provide scientific assistance to judicial prac-

informațiile și metodele altor științe, în principal naturale, medicale și tehnice, și adaptându-le la nevoile practicii judiciare” [29, p.3]. În acest sens, au existat autori care susțineau că „criminalistica este o „știință” despre arta de investigare a infracțiunii”.

O viziune eronată asupra criminalisticii – ca disciplină nejuridică, ci natural-tehnică, o identificăm și la H. Gross, care afirma: „Criminalistica trebuie să meargă pe propriul său drum, iar, după natura sa, această cale este de natură natural-tehnică ...” [16, p.8-9].

Acest tip de viziune asupra tinerei științe a început să frâneze dezvoltarea și să restrângă limitele câmpului de recomandări date de ea. Și anume, a condus la faptul că în criminalistică pentru o perioadă lungă de timp nu s-a acordat suficientă atenție dezvoltării tacticii acțiunilor de urmărire penală și metodicii de investigare a infracțiunilor. Cu toate acestea, cercetătorul austriac a inclus criminalistica în sistemul general al științelor penale, care de fapt a subliniat că este nu doar o știință naturală, dar și juridică [16, p.16].

De la sfârșitul anilor 1930, a început să prevaleze conceptul naturii juridice a criminalisticii. Astfel, în „Marea Enciclopedie Sovietică”, publicată la sfârșitul anului 1937, citim: „Criminalistica este una dintre cele mai importante ramuri ale științei dreptului penal, care are ca sarcină studiul metodelor de investigare a unei infracțiuni” [13, p.124].

S.P. Mitrichev, criticând punctul de vedere ale lui B. M. Șaver, afirma: „... confruntarea tehnicilor criminalistice cu metodele legale de investigare elaborate de dreptul procesual-penal ar determina formularea unor concluzii greșite cu privire la existența unor tehnici și metode criminalistice de acumulare și examinare a probei nereglementate de legea procesual penală, în timp ce de fapt toate acțiunile de cercetare sunt legale. În mod similar, toate metodele științifice de investigație și mijloacele științifice și tehnice ale științei criminalistice sunt utilizate în procesul penal numai în limitele legii și respectând legea... Metodele și mijloacele tehnice ale criminalisticii, care sunt utilizate în cadrul acțiunilor de urmărire penală, sunt menite să asigure cercetarea cu succes a infracțiunii și stabilirea faptului, ele fiind inseparabile de acțiunea de urmărire penală” [21, p.18].

tice, using for this purpose the information and methods of other sciences, mainly natural, medical and technical, adapting them to the needs of judicial practice” [29, p.3].

In this sense, there were authors who argued that “criminology is a ‘science’ of the art of crime investigation”, in other words forensics was identified as an art of crime investigation.

An erroneous view of forensics - as a non-legal, but natural-technical discipline we also identify at Gross H., who stated: “Forensic science must follow its own way, and by its very nature this way is naturally technical in nature...” [16, p.8-9].

This kind of view of the young science began to slow down the development and narrow the boundaries of the field of recommendations given by it. Namely, it led to the fact that in criminalistics for a long time insufficient attention was paid to the development of the tactics of criminal prosecution actions and the methodology of investigating crimes.

However, the Austrian researcher included forensics in the general system of criminal sciences, which in fact emphasized that it is not only a natural science, but also a legal one [16, p.16].

From the end of the 1930s, the concept of the legal nature of forensics began to prevail. Thus, in the “Great Soviet Encyclopedia”, published at the end of 1937, we can read: “Forensics is one of the most important branches of the science of criminal law, which has the task of studying the methods of investigating a crime [13, p.124].

S.P. Mitrichev, criticizing the point of view of B. M. Shaver, stated: “... the confrontation of forensic techniques with the legal investigation methods developed by criminal procedural law would lead to the formulation of wrong conclusions regarding the existence of forensic techniques and methods for the accumulation and examination of evidence not regulated by the criminal procedural law, while actually all research actions are legal. Similarly, all scientific methods of investigation and scientific and technical means of forensic science are used in the criminal process only within the limits of the law and in compliance with the law... The methods and technical means of forensics, which are used in criminal prosecution actions,

M.S. Strogovici menționa că criminalistica face parte din științele juridice: „Criminalistica este o disciplină juridică științifică în măsura în care studiază metodele ce asigură o mai bună efectuare a acțiunilor de urmărire penală. Astfel, pe de o parte, criminalistica este reprezentată ca o disciplină procesuală penală, drept o continuare sau un curs special al procesului penal. Dar, pe de altă parte, criminalistica este, o disciplină științifică și tehnică, în care se dezvoltă procedeele științelor tehnice și naturale (chimie, fizică, biologie etc.) cu scopul de aplicare a acestora la cercetarea infracțiunilor. Când criminalistica acționează ca o disciplină juridică, ea face parte din procesul penal” [25, p.102]. Aici este necesar să subliniem două greșeli comise de autor:

În primul rând, afirmația despre natura duală a criminalisticii: juridică, când vine vorba de tactica acțiunilor procesuale, și tehnico-științifică, când vorbim de suport tehnico-criminalistic la cercetarea infracțiunilor. Acest punct de vedere a fost exprimat anterior de P. Tarasov-Rodionov [26, p. 10-11], care a fost corect criticat de A. I. Vinberg. Acesta din urmă a scris că o astfel de abordare „afișează incorect cele două secțiuni indisolubile ale criminalisticii: tehnica criminalistică și tactica criminalistică ... Tehnica criminalistică în afara tacticii criminalistice este inutilă. Toate realizările tehnicii criminalistice sunt implementate în activitățile juridice ale instanțelor de judecată și ale ofițerilor de urmărire penală prin intermediul tacticii criminalistice. Tehnica criminalistică și tactica criminalistică determină, în mare măsură, conținutul științific al metodicii de cercetare a infracțiunilor, în care ele se sintetizează” [14, p.82,88].

Și în al doilea rând, nicio știință separată nu a fost încă o continuare, cu atât mai puțin un curs special, a unei altei științe sau ar fi făcut parte din aceasta. Pentru că dacă obiectul științei poate fi comun mai multor științe, atunci subiectul (cercul de probleme principale studiate) unei științe nu poate coincide cu subiectul alteia. Orice disciplină științifică are un subiect propriu numai ei, care îi determină originalitatea, independența și particularitatea, o deosebește de alte sisteme de cunoaștere [27, p.13]. „Coincidența parțială a unui obiect sau subiect... observată atunci când se compară

are intended to ensure the successful investigation of the crime and the establishment of the perpetrator, thus they are inseparable from the criminal prosecution action [21, p.18].

M.S. Strogovici menționat că forensic is part of the legal sciences. He wrote that “Forensics is a scientific legal discipline to the extent that it studies the methods that ensure a better performance of criminal prosecution actions. Thus, on the one hand, forensics is represented as a criminal procedural discipline, as a continuation or a special course of the criminal process. Nevertheless, on the other hand, forensics is, at the same time, a scientific and technical discipline, in which the procedures of technical and natural sciences (chemistry, physics, biology, etc.) are developed with the aim of applying them to the investigation of crimes. When forensics acts as a legal discipline, it is part of the criminal process” [25, p.102]. Here it is necessary to point out two mistakes made by the author. First, the claim about the dual nature of forensics: legal, when it comes to the tactics of procedural actions, and technical-scientific, when we talk about technical-criminological support in the investigation of crimes.

This point of view was previously expressed by Tarasov-Rodionov P. [26, p. 10-11], which has been correctly criticized by A. I. Vinberg. He wrote that such an approach “incorrectly displays the two inseparable sections of forensic science: forensic technique and forensic tactic ... Forensic technique outside of forensic tactics is useless. All the achievements of the forensic technique are implemented in the legal activities of the courts and prosecution officers through forensic tactics. Forensic technique and forensic tactics determine, to a large extent, the scientific content of crime investigation methodology, in which they are synthesized” [14, p.82,88]. And secondly, no separate science has yet been a continuation, much less a special course, of another science, or would have been a part of it. If the object of science can be common to several sciences, then the subject (circle of main studied problems) of one science cannot coincide with the subject of another. Any scientific discipline has its own subject, which determines its originality, independence and particularity, distinguishes it

criminalistica și procedura penală nu înseamnă deloc o fuziune a acestor științe sau absorbția uneia dintre ele de către alta. Este destul de evident că subiectul criminalistici sunt unele legități, subiectul științei procesului penal – altele” [12, p.7-8], a remarcat R. S. Belkin.

Despre natura juridică a criminalistici ne vorbesc autorii R. Belkin, A. Vinberg, G. Karnovici, V. Tanasevici, G. Matusovsky, S. Mitricev și alții, prezentând următoarele argumente:

1. Criminalistica este o știință penală, pentru că subiectul și obiectele sale de cunoaștere se află în sfera fenomenelor juridice.

2. Din punct de vedere istoric, nașterea științei criminalistice se datorează nevoilor unui anumit subiect de aplicare a legii și necesităților îmbunătățirii eficacității luptei împotriva infracționalității.

3. Rezultatele cercetării teoretice din domeniul criminalistici sunt implementate în practică de cercetarea și judecarea cauzelor penale.

4. Recomandările criminalistici se adresează subiecților ale căror activități sunt exclusiv de natură juridică.

5. Caracterul natural și tehnic al criminalistici s-a manifestat anterior prin utilizarea realizărilor diferitelor ramuri în scopul cercetării infracțiunii și stabilirii făptuitorului. În prezent, aceste probleme sunt de obicei cercetate în cadrul expertizei judiciare.

6. Legătura și interdependențele existente între dreptul penal, dreptul procesual penal și criminalistică, precum și întrepătrunderea lor se manifestă, pe de o parte, prin faptul că multe dintre prevederile criminalistici sunt percepute de legiuitor și primesc o reglementare legală, iar pe de altă parte, baza pentru elaborarea recomandărilor tactice în vederea efectuării acțiunilor de urmărire penală reprezintă activitatea participanților la procesul penal, reglementată procesual.

7. Utilizarea realizărilor disciplinelor naturii în procesul penal nu înseamnă deloc că dreptul penal, inclusiv criminalistica, are un caracter științific natural. Este vorba doar de folosirea realizărilor științelor naturii în depistarea și cercetarea infracțiunilor. „Ghidul” acestor realizări în activitățile practice efectuate de organele de ocrotire a normelor de drept este criminalistica.

from other systems of knowledge [27, p.13]. “... The partial coincidence of an object or subject... observed when forensics and criminal procedure are compared,” noted R. S. Belkin, “does not mean a fusion of these sciences or the absorption of one of them by another. It is quite obvious that the subject of forensics is some legitimacies, the subject of the science of the criminal process – others” [12, p.7-8].

The authors Belkin R., Vinberg A., Karnovich G., Tanasevich V., Matusovsky G., Mitrichev S. and others tell us about the legal nature of forensics, presenting the following arguments:

1. Forensics is a criminal science, because the subject and its objects of knowledge are in the sphere of legal phenomena.

2. Historically, the birth of forensic science is due to the needs of a particular subject of law enforcement and the need to improve the effectiveness of the fight against crime.

3. The results of theoretical research in the field of forensics are implemented in practice by researching and judging criminal cases.

4. Forensic recommendations are addressed to subjects whose activities are exclusively of a legal nature, have a regulation and a legal nature.

5. The natural and technical nature of forensics was previously manifested using the achievements of different branches for the purpose of investigating the crime and establishing the perpetrator. Currently, these issues are usually investigated within the framework of forensic expertise.

6. The connection and interdependence existing between criminal law, criminal procedural law and forensics, in addition, their interpenetration, is manifested, on the one hand, by the fact that many of the provisions of forensics are perceived by the legislator and receive a legal regulation. On the other hand, the basis for the development of tactical recommendations in order to carry out criminal prosecution actions is the activity of the participants in the criminal trial regulated procedurally.

7. The use of the achievements of the disciplines of nature in the criminal process does not mean at all that criminal law, including forensics, has a natural scientific character. It is only about using the achievements of the natural sciences in the detection and investigation

8. Nu numai subiectul și obiectele criminalisticii, dar și sarcinile, scopurile, limbajul, metodologia ei mărturisesc despre esența juridică a criminalisticii.

Ideea provenienței criminalisticii din procesul penal este susținută activ de R. Belkin, O. Baev [10, p.16], E. Rossiyskaya [24, p.20], inclusiv și cercetătorii autohtoni M. Gheorghiuța [4, p.18], S. Doraș [3, p.17], Gh. Golubenco [5, p. 82-83], precum și de alți cercetători criminaliști. Pentru a clarifica chestiunea dacă criminalistica își are originea într-adevăr în adâncul științei procedurii penale, ar trebui să apelăm la lucrările fondatorului criminalisticii – H. Gross. În prefața celei de-a treia ediții a „Ghidului ofițerului de urmărire penală ca sistem a Criminalisticii”, Gross, considerând știința criminalistică ca o știință auxiliară (aplicativă) pentru dreptul penal (dar nu pentru procedura penală) cu drept la independență a subliniat că „de fapt... a existat întotdeauna. Cei care au cercetat urmele create de picioarele omului, care au imprimat în memorie un cuvânt din jargonul hoților, care au desenat un plan al locului faptei – toți au aplicat o prevedere criminalistică sau alta.

Dar aceste acțiuni individuale nu aveau nici o justificare științifică, și atunci când toate aceste tehnici și acțiuni au fost dezvoltate și introduse în sistem, atunci avem dreptul de a cere recunoașterea criminalisticii ca știință, dar știință auxiliară” [16, p.8-9].

La un alt pionier al criminalisticii, E. Lokard, citim: „Cercetarea crimelor este la fel de veche ca societatea umană și, din punct de vedere istoric, reprezintă o lungă căutare a unui adevăr evaziv. ... Dar abia la sfârșitul secolului al XIX-lea apare tendința de a căuta sistematic urme ce probează săvârșirea infracțiunii, până atunci aceste concepte având un caracter răzleț. Ca urmare, apare o nouă disciplină, ... care a primit succesiv denumirile de criminalistică, poliție științifică, tehnică polițienească” [20, p.9].

Faptul că materialul criminalistic a fost „împrăștiat peste tot”, și nu numai în literatura de specialitate privind procesul penal, este arătat clar în tratatul „*Dei delitti e delle pene*” („Despre crime și pedepse”, 1764), de Cesare Beccaria Bonesana, care este consacrat în principal problemelor de drept penal, dar în care

of crimes. The “guide” of these achievements in the practical activities carried out by law enforcement bodies is forensics.

8. Not only the subject and objects of forensics, but also its tasks, goals, language, methodology testify to the legal essence of forensics.

The origin of forensics from the criminal process is actively supported by Belkin R., Baev O. [10, p.16], Rossiyskoy E. [24, p.20], including local researchers Gheorghiuța M. [4, p.18], Doraș S. [3, p.17], Golubenco Gh. [5, p. 82-83] as well as other forensic researchers.

To clarify the question of whether forensics really has its origin deep in the science of criminal procedure, we should turn to the works of the founder of forensics - Gross H. In the preface to the third edition of “The Criminal Investigation Officer’s Guide as a System of Forensics”, Gross, considering forensic science as an auxiliary (applicative) science for criminal law (but not for criminal procedure) with the right to independence, emphasized that “in fact... it always existed. Those who studied the tracks created by human feet, who imprinted in their memory a word from the thieves’ jargon, who drew a plan of the crime scene - each of them applied one or another forensic provision.

But these individual actions had no scientific justification, and when all these techniques and actions were developed and introduced into the system, and then we have the right to demand the recognition of forensics as a science, but the auxiliary science.” [16, p.8-9].

From another forensic pioneer E. Lokard, we find out: “The investigation of crimes is as old as human society and, historically, it is a long search for an elusive truth. ... But only at the end of the 19th century the tendency to systematically search for traces proving the commission of the crime appears, until then these concepts had a vague character. As a result, a new discipline appears, ... which successively received the names of forensics, scientific police, police technique” [20, p.9].

The fact that the forensic material was “scattered everywhere”, and not only in the specialized literature on the criminal process, is clearly shown in the treaty “*Dei delitti e delle Repe*” (“About Crimes and Punishments”,

se găsește o astfel de recomandare de natură tactico-criminalistică privind interogatoriul: „După criminaliști întrebările ar trebui să se rotească în spirală în jurul faptului, dar nu să meargă direct spre el” [11, p.219].

V. Proșenko a susținut ideea lui E. Lorkard că, chiar și în zorii societății umane, când nu exista legea, începuturile cunoștințelor criminalistice erau deja văzute în descoperirea persoanelor care au cauzat vătămări corporale și pedepsirea acestora. Prin urmare, este logic să concluzionăm că „nu criminalistica este și ar trebui să fie un serviciu și un domeniu de activitate auxiliar (nu vorbim de relativa independență a cunoștințelor criminalistice, procesual-penale și ale dreptului penal) în raport cu procesul penal, ci, dimpotrivă, procesul penal care a luat naștere milenii mai târziu este obligat să servească criminalistica și astfel nevoilor firești ale societății în lupta împotriva criminalității” [23, p.268].

În aceeași ordine de idei, menționăm că sistemul științelor penale nu este altceva decât un instrument creat artificial, care permanent a avut un loc important în organizarea și conducerea societății, iar statul s-a constituit ca o structură fundamentală în realizarea acestor scopuri de organizare și conducere. În acest context, urmează de menționat că este corectă opinia specialiștilor care afirmă că dreptul material precedă cunoștințele criminalisticii ca știință. Dar, totuși am dori să remarcăm că trebuie să fim atenți privitor la momentul constituirii criminalisticii ca știință și momentul apariției cunoștințelor care au format temelia criminalisticii ca știință. În acest sens, este necesar de subliniat că cunoștințele „criminalistice” au existat înaintea dreptului material, de exemplu – informațiile despre mecanismul de creare de către animale a urmelor cu succes au fost exploatare, până la apariția statului, în timpul vânătorii. În prezent, la fel, se utilizează cu succes în cazul în care la săvârșirea infracțiunilor sunt implicate animalele. În aceeași ordine de idei, concluzionăm că aceste cunoștințe și în viitor vor face parte din palmaresul informațiilor utilizate de către organele de resort la cercetarea faptelor ilegale.

Caracterul teatral al dreptului material determină, în funcție de politica statutului pe acest domeniu, perpetuu modificări care într-

1764), by Cesare Beccaria Bonesano, which is devoted mainly to criminal law issues, but in which such a recommendation of a tactical-criminological nature regarding interrogation is found. “According to criminologists”, writes C. Beccaria, “questions should spin in a spiral around the fact, but not to go straight to it” [11, p.219].

Protsenko V. supported the idea of Lorkard E. that, even at the dawn of human society, when there was no law, the beginnings of forensic knowledge were already seen in the discovery of persons who caused bodily harm and their punishment. Therefore, it is logical to conclude that “criminology is not and should not be a service and an auxiliary field of activity (we are not talking about the relative independence of forensic, criminal procedural and criminal law knowledge) in relation to the criminal process, but, on the contrary, the criminal process that arose millennia later, is bound to serve forensics and thus the natural needs of society in the fight against crime” [23, p.268].

On the same note, we mention that the system of criminal sciences is nothing but an artificially created tool, which has always had an important place in the organization and management of society, and the state was constituted as a fundamental structure in achieving these organizational goals and leadership. In this context, it should be noted that the opinion of specialists who state that material law precedes the knowledge of forensics as a science is correct. However, we would still like to mention that we must pay attention, as a viewer, to the moment of the constitution of forensics as a science and the moment of the appearance of the knowledge, that formed the basis of forensics as a science. In this sense, it is necessary to emphasize that “criminalistics” knowledge existed before material law, for example - information about the mechanism of creation of tracks by animals, was successfully exploited, until the emergence of the state, during hunting, in present, likewise, it is successfully used when animals are involved in the commission of crimes. In the same vein, we conclude that this knowledge in the future will also be part of the record of accomplishment of information used by the relevant bodies to investigate illegal acts.

un fel sau altul afectează relațiile sociale și, ce este important, aceste reguli în permanență pot fi modificate de către legiuitor. Cu toată altă factură are criminalistica. Cunoștințele acestea nu sunt supimate legilor teatrale, iar unicul factor care poate influența înaintarea criminalisticii este progresul tehnico-științific.

În acest sens, această știință cu perspective eterne în ceea ce privește cercetarea stărilor de fapt întru descoperirea infracțiunilor este plasată în obscuritatea științelor trend, fapt care în permanență știrbește din autoritatea acesteia. Noi nu retractăm poziția științelor ce dezvoltă dreptul material, doar reliefăm că ținând cont de munca depusă de criminalistică, la stabilirea făptuitorului și atragerea persoanei vinovate la răspundere, ea este catalogată cu calificativul știință juridică auxiliară.

Științele juridice auxiliare sunt categoria științelor ajutătoare, complementare în studiul dreptului, cum ar fi, de exemplu, statistica judiciară, informatica juridică, psihologia juridică etc. Această categorie sau componentă a sistemului științelor juridice este de o dată relativ recentă în sfera sistemului, fiind un rezultat al dezvoltării actuale a științelor în general și a științelor juridice în special.

O astfel de catalogare referitoare la criminalistică atestăm în sursele electronice: Criminalistica este o *disciplină auxiliară* a dreptului penal care e responsabilă de demonstrarea și explicarea unei infracțiuni, determinarea autorilor și participarea acestora, printr-un set de proceduri, tehnici și cunoștințe științifice [9].

Științele juridice ajutătoare (participative) sunt un subsistem al științelor juridice, care cercetează fenomenul juridic al societății cu ajutorul altor științe sociale, științelor ale naturii, etc. Exemple de științe juridice ajutătoare: criminalistica, criminologia, logica juridică [8].

E. Ișcenko a infirmat în mod convingător punctul de vedere indicat predominant în știința modernă, făcând o concluzie rezonabilă că „știința criminalistică nu poate fi considerată ca provenind din adâncurile procesului penal, care, la origini, este mult mai tânăr decât aceasta. De ceva timp, aceste două științe s-au dezvoltat în paralel, însă la începutul secolului XXI au deviat destul de mult: criminalistica a rămas în postura de a lupta împotriva criminalității, în timp ce procesul penal și-a concentrat eforturi-

The theatrical character of material law determines, depending on the policy of the statute in this field, perpetual changes that in one way or another affect social relations and it is important that the legislator can always modify these rules. Forensics has a different bill than any other. Theatrical laws do not suppress its knowledge, and the only factor that can influence the advancement of forensics is technical-scientific progress.

In this sense, this science with eternal perspectives regarding the research of the factual states in the discovery of crimes is placed in the obscurity of the trend sciences, a fact that constantly undermines its authority. We do not retract the position of the sciences that develop material law, we only emphasize that taking into account the work done by forensics, in establishing the perpetrator and bringing the guilty person to justice, it is categorized as an auxiliary legal science.

Auxiliary legal sciences are the category of auxiliary, complementary sciences in the study of law, such as, for example, judicial statistics, legal informatics, legal psychology, etc. This category or component of the system of legal sciences is of relatively recent date in the sphere of the system, being a result of the current development of the sciences in general and of the legal sciences in particular.

We attest to such cataloging related to forensics in electronic sources: Forensics is an *auxiliary discipline* of criminal law that is responsible for proving and explaining a crime, determining the perpetrators and their participation, through a set of procedures, techniques and scientific knowledge [9].

Assisting (participatory) legal sciences are a subsystem of legal sciences, which research the legal phenomenon of society with the help of other social sciences, natural sciences, etc. Examples of auxiliary legal sciences: criminalistics, criminology, legal logics [8].

Ischenko E. convincingly refuted the prevailing point of view in modern science, making a reasonable conclusion that “forensic science cannot be considered as coming from the depths of the criminal process, which, in its origins, is much younger than this. For some time, these two sciences developed in parallel, but at the beginning of the 21st century they deviated

le pe protejarea drepturilor omului, altfel spus pe „subiectul infracțiunii” [17, p.13].

Dar la mijlocul anilor 1990 R. Belkin a făcut o încercare de a revizui conceptul naturii juridice a științei criminalistice, afirmând că natura acesteia din urmă este una sintetică. O astfel de apreciere identificăm și la autorul A. Badea [1, p.84] care definește criminalistica drept o știință sintetică, integrală, ce contopesc cunoștințe pluridisciplinare.

Luând în considerare filosofia în raport cu natura criminalisticii, vedem că acest concept este în proces de formare. În istoria științei, niciun moment, nicio întorsătură nu este completă fără trecerea de la ceea ce a fost la ceea ce nu a fost și de la ceea ce nu a fost la ceea ce este acum. A fost și nu există, nu a fost și există – întreaga istorie a științei decurge astfel.

Argumentarea lui R. Belkin, din perioada anilor '90 ai secolului trecut, împotriva conceptului juridic al naturii științei criminalistice, în general, a fost redus la argumente care au fost exprimate anterior de mai multe ori de către oponenții naturii juridice a științei. Și anume: nu există niciun motiv să vorbim despre natura științei criminalistice ca știință pur juridică, deoarece colectarea și studiul urmelor materiale, stabilirea relației lor cauzale între ele și cu evenimentul cercetat se realizează folosind metode și mijloace, de regulă, bazate pe realizările științelor naturale și tehnice și, în consecință, nu toate recomandările științei criminalistice sunt pur legale. De aici rezultă că este necesar să se țină seama de integrarea diferitelor cunoștințe ca un „aliaj” în această știință, de natură sintetică, și că posibilitățile criminalisticii „în rezolvarea problemelor juridice depind direct de capacitatea sa de a acumula realizările altor științe și de a asigura utilizarea lor în descoperirea și cercetarea infracțiunilor” [19, p.22]. Repetăm: argumentele lui Belkin împotriva naturii juridice a criminalisticii sunt *non nova*.

Cu referire la cele spuse anterior menționăm că „știința criminalistică împrumută mult de la alte discipline, dar acest lucru nu o privează de dreptul la o existență independentă, deoarece prelucrează materialul împrumutat exclusiv în scopuri proprii”. Astfel, rezultă că utilizarea datelor din științele naturale și tehnice este o trăsătură distinctivă a științei

quite a lot: forensics remained in the position of fighting crime, while the criminal process focused its efforts on protecting human rights, in other words “the subject of the crime” [17, p.13].

Nevertheless, in the mid-1990s Belkin R. made an attempt to revise the concept of the legal nature of forensic science, stating his opinion that the nature of forensic science is synthetic. We also identify such an appreciation with the author Badea A. [1, p.84] who defines forensics - a synthetic, integral science, which merges multidisciplinary knowledge.

Considering philosophy in relation to the nature of forensics, we see that this concept is in the process of formation. In the history of science, no moment, no turning is complete without the transition from what was to what was not and from what was not to what is now. It was and it is not, it was not and it is - the whole history of science goes like this.

Belkin R.'s argumentation, from the period of the 1990s of the last century, against the legal concept of the nature of forensic science, in general, was reduced to arguments that had previously been expressed several times by opponents of the legal nature of science. And namely: there is no reason to talk about the nature of forensic science as a purely legal science, because the collection and study of material traces, the establishment of their causal relationship with each other and with the investigated event is carried out using methods and means, as a rule, based on the achievements of natural and technical sciences and, consequently, not all forensic science recommendations are purely legal. It follows from here that it is necessary to take into account the integration of different knowledge as an “alloy” in this science, of a synthetic nature, and that the possibilities of forensics “in solving legal problems directly depend on its ability to accumulate the achievements of other sciences and ensure their use in the discovery and investigation of crimes” [19, p.22]. We are repeating: Belkin's arguments against the legal nature of forensics are *non nova*.

With reference to, what was said previously, we note that “forensic science borrows a lot from other disciplines, but this does not deprive it of the right to an independent exist-

criminalistice, care a fost văzută clar de toată lumea de la nașterea acesteia din urmă. După cum a fost clar pentru toată lumea, încă de la început, că criminalistică nu transferă mecanic ceea ce este împrumutat, ci transformă creativ metodele și mijloacele diferitelor științe pentru a-și rezolva propriile sarcini.

Din cele spuse rezultă că folosirea termenului „știință sintetică” pentru a clarifica natura științei criminalistice este doar o frază și nu va înceta să fie o frază, deoarece nu are un conținut nou în spate.

În baza celor menționate supra, considerăm că N. Yablokov a argumentat corect că „ar trebui să fie mai echilibrat și mai atent dezvoltată în literatura criminalistică și mai ales în cărțile și manualele de criminalistică problema naturii științei criminalistice, pentru a arăta componenta sa juridică. În caz contrar, eforturile noastre de a păstra criminalistica printre principalele științe juridice supuse studiului obligatoriu în conformitate cu standardele de învățământ vor fi eliminate și, în consecință, rolul acesteia în activitățile de aplicare a legii va fi în mod nejustificat slăbit” [28, p.25].

Dacă exprimăm în câteva cuvinte ideea călăuzitoare a criminalisticii, ea va arăta așa: De la cercetarea individuală a infracțiunii pentru practica judiciară de cercetare a infracțiunilor. Din momentul recunoașterii oficiale a criminalisticii ca știință de cercetare a infracțiunilor, aceasta a fost și rămâne un gen de activitate juridică realizată de stat. Prin urmare, această știință prin natura sa nu poate să nu fie juridică. În afara acestei activități juridice, nimeni nu are nevoie de produsele criminalistice.

Disciplinele științifice, care în totalitatea lor formează sistemul științei în ansamblu, sunt împărțite condiționat în tehnice, naturale și sociale. Științele juridice fac parte din științele sociale, care, la rândul lor, se împart în tipuri: teoria statului și dreptului, științe istorice și juridice, științe juridice de ramură și științe aplicate. Criminalistica este clasificată ca știință aplicată; iar ego-ul nu îi afectează prestigiul și semnificația socială. Reamintim că apariția criminalisticii a fost un răspuns la cererea socială a practicii de combatere a criminalității de către organele de urmărire penală.

De aceeași opinie este și Maxim Gheorghie care vorbind despre îndeplinirea cu suc-

tence, because it processes the borrowed material exclusively for its own purposes.” Thus, it follows that the use of data from the natural and technical sciences is a distinctive feature of forensic science, which has been clearly seen by everyone since the birth of this science. As it was clear to everyone from the beginning, that forensics does not mechanically transfer what is borrowed, but creatively transforms the methods and means of different sciences to solve its own tasks.

From the above, it follows that using the term “*synthetic science*” to clarify the nature of forensic science is just a phrase and will not cease to be a phrase because there is no new content behind it.

Based on the above, we believe that Yablokov N. correctly argued that “it should be more balanced and carefully revealed in forensic literature and especially in forensic books and textbooks the issue of the nature of forensic science, to show its legal component. On the contrary, our efforts to keep forensics among the main legal sciences subject to compulsory study in accordance with the standard of education will be eliminated and, as a result, its role in law enforcement activities will be unduly weakened” [28, p.25].

If we express the guiding idea of forensics in a few words, it will look like this: From the individual crime investigation to the judicial practice of criminal investigation. Since the official recognition of forensics as a crime research science, it has been and remains a type of legal activity carried out by the state. Therefore, this science by its nature is legal anyway. Outside of this legal activity, no one needs the forensic products.

Scientific disciplines, which in their entirety form the system of science as a whole, are conditionally divided into technical, natural and social. Legal sciences are part of the social sciences, which, in turn, are divided into the following types: the theory of the state and law, historical and legal sciences, branch legal sciences and applied sciences. Forensic science is classified as an applied science; and the ego does not affect its prestige and social significance. We remind you that the emergence of forensics was a response to the social demand for the practice of combating crime by law en-

ces a atribuțiilor funcționale ale criminalisticii (descoperirea infracțiunii și stabilirea făptuitorului) punctează pe necesitatea existenței unor cunoștințe mai ample decât acelea pe care le oferă legile, comentariile actelor normative și studiile științifice. În această ordine de idei el menționa:

„Ce va putea face un licențiat în drept pus să ancheteze a doua zi după numirea sa, când el nu are alte cunoștințe decât cele câteva sute de articole ale codului penal și de procedură penală?

Punerea lui însă la curent, de pe băncile facultății, cu toate mijloacele speciale ale criminaliștilor practicieni îi dau puțință să se folosească în cercetările lui criminalistice de toate mijloacele ajutătoare și nu sunt sute ci mii” [2].

În opinia noastră, criminalistica este știința mamă pentru teoria expertizei judiciare. Fragmente din obiectul criminalisticii s-au separat și au trecut în obiectul acestei științe noi. Într-o măsură mai mare, acumularea de date empirice și dezvoltări teoretice asupra problemelor ce privesc examinările criminalistice au avut loc în adâncurile criminalisticii.

Faptul formării de către criminalistică a unei noi științe îi oferă un nou statut celei dintr-ai. „Astfel, știința criminalistică încetează să fie o disciplină pur aplicată și dobândește, în parte, trăsăturile unei științe fundamentale, care stă la baza altor științe”.

Oamenii de știință de la Universitatea de Stat „M.V. Lomonosov” din Moscova au poziționat criminalistica „în rândul științelor juridice, foarte importante, ce au o natură aplicativă” [18, p.2]. În manualul din 1999 la teza deja existentă a fost adăugat un cuvânt, iar criminalistica a fost numită „o știință juridică specială cu caracter aplicativ. Autorii au subliniat că esența juridică a criminalisticii este determinată de „sarcinile sale generale și particulare, obiectele și subiectul cunoașterii, semnificația sa socială, funcțiile ei și respectarea strictă a reglementărilor procesual-penale în ceea ce privește elaborarea și dezvoltarea recomandărilor, mijloacelor, metodelor și procedurilor criminalistice”.

Pe bună dreptate a remarcat profesorul I. A. Vozgrin că „Criminalistica este într-adevăr o știință specială, complexă și integrală, dar juridică” [15, p.97].

forcement agencies.

Of the same opinion is Maxim Gheorghe who, speaking about the successful fulfillment of the functional attributions of forensics (discovery of the crime and determination of the perpetrator) points to the need for the existence of broader knowledge than that provided by laws, commentaries on normative acts and scientific studies. In this vein, he mentioned:

“What will a law graduate be able to do to investigate the day after his appointment, when he has no knowledge other than the several hundred articles of the Criminal Code and the Code of Criminal Procedure?

However, his familiarization, from the faculty benches, with all the special means of forensic practitioners enables him to use all the helpful means in his forensic investigations, and they are not hundreds but thousands” [2].

In our view, criminology is the parent science for the theory of forensic expertise. Fragments of the subject of forensics have separated and passed into the subject of this new science. To a greater extent, the accumulation of empirical data and theoretical developments on issues concerning forensic examinations took place in the depths of forensic science.

The fact that forensics has formed a new science gives a new status to the first one. “Thus, forensic science ceases to be a purely applied discipline and acquires, in part, the features of a fundamental science, which is the basis of other sciences”.

Scientists from Moscow State University Lomonosov M.V. have positioned forensics “among the legal sciences, very important, which have an applied nature” [18, p.2]. In the 1999 textbook, a word was added to the already existing thesis, and criminology was called “a special legal science with an applied character. The authors emphasized that “its general and particular tasks, the objects and subject of knowledge, its social significance, its functions and the strict observance of procedural-criminal regulations in terms of the elaboration and development of recommendations, means, methods and forensic procedures” determine the legal essence of forensics.

Professor I. A. Vozgrin rightly noted: “Criminology is indeed a special, complex and integral science, but the legal one” [15, p.97].

Concluzii. Cele expuse mai sus ne permit să considerăm că obiectul criminalistici este de natură sintetică, iar criminalistica în sine este o disciplină specială juridică și se referă la direcția de formare a specialiștilor în jurisprudență.

Conclusions. The above allows us to consider that the object of forensics is of a synthetic nature, and forensics itself is a special legal discipline and refers to the direction of training specialists in jurisprudence.

Referințe bibliografice

Bibliographical references

1. Badea A. Perspective de implementare în practica autohtonă a unor metode și mijloace tehnico-criminalistice moderne. În: Revista Națională de drept, nr. 4-6 (222-224), Chișinău, 2019.
2. Criminalistica (slideshare.net) (vizitat 20.07.2022).
3. Doraș S. Criminalistica. Chișinău: Cartea Juridică, 2011.
4. Gheorghiuța M. Tratat de criminalistică. Chișinău: S.n., 2017.
5. Golubenco Gh. Criminalistica: obiect, sistem, istorie. Chișinău, 2008.
6. <http://www.linternaute.com/dictionnaire/fr/definition/police-scientifique-et-technique/>. (vizitat 20.07.2022).
7. <http://www.police-nationale.interieur.gouv.fr/Organisation/Etablissements-publics/INPS> vizitat 30.09.2015; <http://www.police-scientifique.com/> (vizitat 20.07.2022).
8. <https://dreptmd.wordpress.com/cursuri-universitare/teoria-general-a-dreptului/curs-1-sistemul-stiintelor-juridice/> (vizitat 20.07.2022).
9. <https://ro.encyclopedia-titanica.com/significado-de-criminal-stica> (vizitat 20.07.2022).
10. Баев О. Я. Основы криминалистики: курс лекций. 2-е изд., перераб. и доп. М., 2003.
11. Беккариа Ч. О преступлениях и наказаниях / пер. Ю. М. Маринина. М., 1995.
12. Белкин Р. С. Перспективы развития советской криминалистики // Труды высшей школы Министерства охраны общественного порядка СССР. М., 1967. Выпуск 15.
13. Большая советская энциклопедия. Издание первое. В 66 т. / глав. ред. О. Ю. Шмидт, зам. гл. ред. Ф. И. Петров. Т. 35: «Крестьянская газета» — Ларсон. М.: Советская энциклопедия, 1937. https://rusneb.ru/catalog/000199_000009_008005025/ (vizitat 20.07.2022).
14. Винберг А. И. О сущности криминалистической техники и криминалистической экспертизы // Советское государство и право, 1955. № 8.
15. Возгрин И. А. Введение в криминалистику: история, основы теории, библиография. СПб.: Юридический центр Пресс, 2003.
16. Гросс Г. Руководство для судебных следователей как система криминалистики. М.: ЛексЭст, 2002.
17. Ищенко Е. П. К вопросу о первоисточках криминалистики // Вестник криминалистики, 2009. Вып. 4 (32).
18. Криминалистика: Учеб. для вузов / Отв. ред. проф. Н.П. Яблоков. М.: БЕК, 1996.
19. Криминалистика: учебник для студентов вузов / под ред. А. Ф. Волынского, В. П. Лаврова. 2-е изд., перераб. и доп. М., 2008.
20. Локар Э., Руководство по криминалистике. Под ред.: Митричев С.П., Пер.: Познышев С.В., Терзиев Н.В. Юрид. изд-во НКЮ СССР, Москва, 1941.
21. Митричев С. П. К вопросу о научных основах советской криминалистики. С. 7. Также см.: Его же. Предмет советской науки криминалистики и ее место в системе юридических наук // Социалистическая законность, 1952. № 3.
22. Пороховщиков П. По поводу недоразумений о кабинете научно-судебной экспертизы //Право (еженедельная юридическая газета), 1912. № 7.
23. Проценко В. П. Криминалистика и уголовный процесс: несоответствие задач //Использование достижений иных наук в криминалистике: матер. Всерос-

- сийской науч.-прак-гич. конф. Краснодар, 2008.
24. Российская Е. Р. Криминалистика: курс лекций. М., 2006.
25. Строгович М.С. Курс советского уголовного процесса. Том 1. Основные положения науки советского уголовного процесса. М.: Издательство «Наука», 1968.
26. Тарасов-Родионов П. И. Советская криминалистика // Социалистическая законность, 1951. №7. С. 10-11. În: Е.В. Смахтин Некоторые аспекты развития научных взглядов на природу криминалистики. Некоторые аспекты развития научных взглядов на природу криминалистики (cyberleninka.ru).
27. Теория государства и права: курс лекций / под ред. Н. И. Матузова, А. В. Малько., 2-е изд., перераб. и дон. М., 2001.
28. Яблоков П. П. Теоретические и практические аспекты применения данных криминалистики в правоприменительной деятельности // Вестник криминалистики, 2009. Вып. 3 (31).
29. Якимов И. Н. Криминалистика. Руководство по уголовной технике и тактике. С. 3. <http://lawlibrary.ru/izdanie43378.html> (vizitat 20.07.2022).

Despre autori:

Constantin RUSNAC,
doctor în drept, conferențiar universitar,
Catedra „Procedură penală, criminalistică și
securitate informațională”
a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI
e-mail: navrucnd1@gmail.com
ORCID: 0000-0002-8122-7711

Nicolai LEVANDOVSKI,
doctor în drept,
Catedra „Drept public”,
Universitatea de Stat din Comrat
e-mail: levandovskii@mail.ru
ORCID: 0000-0003-2926-0204

About authors:

Constantin RUSNAC,
PhD, associate professor,
“Criminal Procedure, Forensics and
Information Security” Chair of the Academy
“Ștefan cel Mare” of the MIA ,
e-mail: navrucnd1@gmail.com
ORCID: 0000-0002-8122-7711

Nicolai LEVANDOVSKI,
PhD,
Department of Public Law,
Comrat State University
e-mail: levandovskii@mail.ru
ORCID: 0000-0003-2926-0204